480 π.Χ. Περσών εκστρατεία κατά της Ελλάδος.
Λευκή Ακτή. Τυρόδιζα. Δορίσκος. Αίνος.
Έβρος. Στρυμών. Ελλήσποντος.

Αποθήκαι εν Λευκή Ακτή, Τυροδίζη.
Γέφυρα επί του Ελλησπόντου

α Καθ' ον δε χρόνον συνελέγετο εν τη ασιατική ο πεζικός Κυρ… Ελ. Ισ.
αι παρασκευαί αύται και πορείαι εντός αυτής εγί- Τ. Β΄ σ. 340
νοντο φροντίς περί ετέρων τινών πραγμάτων μεγάλου λόγου.
Και το μεν πρώτον ήτο η κατασκευή αποθηκών ανα-
γκαιοτάτων εις το στράτευμα ίνα διαφυλαχθώσι η εις αυτό
καθ' οδόν παροχή εφοδίων επιτηδείων. Απεφασίσθη δε ή-
το η ανάγκη τοιαύτης μεγάλης παροχής κατά τα παράλια
της Θράκης, εν οις ηθέλησαν να εφοδιάζωσιν από των
καρπών αυτής της χώρας και της εγγύτατα δημοσίως των εμπορίων.
Προς τούτον δε τον σκοπόν διετάχθησαν παραγγελθέντες Φοίνικες και
Αιγύπτιοι ναύκληροι, όπως μεταφέρωσιν εις την Θράκην με-
γίστας ποσότητας σιτίων και χόρτου διά τα υποζύγια, συλλεγέν-
των κατά πρόσταγμα του βασιλέως εν τη κοιλάδι του Νείλου
και εν Ασία. Και η μεν μεγίστη αποθήκη ιδρύθη κατά
την Λευκήν ακτήν παρά τον Ελλήσποντον, αι δ' άλλαι όμοι-
αι αποθήκαι κατεσκευάσθησαν εν Τυροδίζη παρά την Προ-
ποντίδα, παρά τον Δορίσκον πλησίον των εκβολών [του Έβρου παρά] του Στρυμόνος [πλησίον των εκβολών]
και εν Μακεδονία … παρά τον Αξιόν ποταμόν.

Το δεύτερον δε των μεγάλων έργων ήτο η γεφύρωσις του

287 480 π.Χ. Περσῶν ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἑλλάδος.
Ζευκτὴ αὐτή Προδίγα. Δορίσκος Ἄθως
Ἴσθμος Στρυμών Ἑλλήσποντος.

Ἑλλησπόντου, ὅπως διαβιβασθῇ μὲν ἡ στρατιὰ εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν Ἤπειρον ἀβρόχοις ποσὶν ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ, χωρὶς νὰ ἦνε ἐκτεθειμένη εἰς τὸν ἔλεον τῶν ἀνέμων καὶ τῶν χειμώνων ὅπως δὲ διορυχθῇ ἡ ἀντικρὺ γῆ πρὸς τὴν [illegible] ἤπειρον δίκην προθύρου τινὸς τῆς Ἀσίας. Ἡ δὲ γέφυρα ἐζεύχθη παρὰ τὰ φρούρια τῶν Δαρδανελλίων, ἔνθα νῦν μάλιστα συνήθως ὁ ἀπὸ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διάπλους ἀλλ' ἐνδοτέρω πρὸς τὴν Προποντίδα ἐπὶ ἔνθα ἐξ ἑκατέρας τὰ ὑψώματα τῆς Ἀβύδου ἀπέχουν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῆς Σηστοῦ ἑπτὰ μόνον στάδια 1 καὶ ἔνθα ἐξ ἑκατέρου μέρους καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένου ἄκρου τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς ὑπάρχουσι ἐπικλινεῖς πρόσφοροι πρὸς διευκόλυνσιν τῆς πορείας τῆς στρατιᾶς. Κατεσκευάσθη δὲ ἡ ἐκ πλοίων γέφυρα διπλῆ, ὅπως αἱ στρατιαὶ διαβῶσι ταχύτερον καὶ ἄνευ κωλύματος.

Συγχρόνως δὲ πρὸς τὰ δύο ταῦτα μέτρα διωρύχθη ὁ ἰσθμὸς ὁ συνδέων τὴν χερσόνησον τοῦ Ἄθω πρὸς τὴν Ἤπειρον ὅπως προφυλαχθῇ ὁ στόλος ἀπὸ συμφορᾶς ὁμοίας πρὸς τὴν πλήξασαν τὸν Μαρδόνιον πρὸ δώδεκα ἐτῶν 2.

---

(1) Σήμερον τὸ εὖρος τοῦ πορθμοῦ εἶνε ἁπανταχοῦ μεγαλύτερον.
(2) Ἡροδότου VII, 21, 122 Ι. Κατὰ τὸν Στράβωνα (VII σ. 331) Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος οὐκ οἴεται ὀρυχθῆναι τὴν διώρυγα ταύτην· μέχρι μὲν γὰρ δέκα σταδίων ὀρύξαι καὶ ὀρυκτὴν εἶναι διορυχθῆναι·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

480 π.Χ. Περσῶν ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἑλλάδος
Θρᾴκη Ἀκτή Ποτίδαια Δορίσκος Ἄθως.
Ἕβρος Στρυμὼν Ἑλλήσποντος.

Ὅτε δὲ ἀνηγγέλθη εἰς τὸ γενικὸν ἀρχηγεῖον ἡ ἀποπεράτωσις τῶν ἔργων ἐκείνων μεγάλων ἔργων, ἔδωκεν ὁ μέγας βασιλεὺς τὴν διαταγὴν τῆς ἐκ τῶν Σάρδεων ἐκκινήσεως. Ἐφαίνετο δὲ ὅτι εἶχον ἤδη παρακάμψει τὰς μεγίστας τῶν δυσχερειῶν. Ἔστι δ' ἐκεῖ τάφος ἀρθρωτόν, ἔτι σήμερον εἶναι παραδαμπτὰ κατάστατον σχεδόν τι τὸ μῆκος, ὅσον οὐ μικρὸν ἐπιχωματωθεῖσα δι' ὅλου μέχρι θαλάσσης ἡ δὲ καὶ μέχρι δεῦρο, οὐ μὴ κατὰ βάθος ὥστε πόρον γενέσθαι πλωτόν. Τὸ ὄρυγμα ἀναφέρει ἄλλως καὶ ὁ Θουκυδίδης (IV, 109). Ταχέως δὲ ὁ τάφος περιῆλθεν εἰς ἀχρηστίαν βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν διώρυξιν. [Τὴν ὕπαρξιν τῆς διώρυξεως ἢ τουλάχιστον τῶν ἰχνῶν αὐτῆς ἀρνεῖται μὲν ὡς πλάσμα τῶν ψευδομένων Ἑλλήνων ὁ Ἰουβενάλιος (Satir. X, 173) διαμφισβητοῦσι δὲ πολλοὶ τῶν νεωτέρων, ἐν οἷς ὁ Niebuhr (Vorträge über alte Geschichte Τομ. Α' σ. 403), ὁ Stein (ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου VII, 24) καὶ ὁ Wecklein (Über die Tradition der Perserkriege σ. 20), πρὸς οὓς ἀντεπεξέρχεται ὁ Hauvette (Hérodote historien des guerres médiques σ. 291 κ.ε.) ἀναφερόμενος εἰς τὰ καὶ σήμερον] σωζόμενα ἴχνη τῆς διώρυγος περὶ ὧν ἴδε ~~[Voyage en Macédoine~~ [Choiseul-Gouffier Voyage en Grèce Τομ. Β' σ. 138 κ.ε.] Cousinéry [Voyage en Macédoine] Τομ. Β' σ. 153 [Leake Travels in Northern Greece Τομ. Γ' σ. 24, 125 ἐν London Geographical Journal Τομ. VII, σ. 61 κ.ε.

289 480 π.Χ. Περσῶν ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἑλλάδος.
Θρᾴκη Αἶνος Τορώνη Δορίσκος Ἄθως
~~291~~ Ἕβρος Στρυμὼν Ἑλλήσποντος

Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκστρατείας ἔφθασεν ἄγγελμα δυσάρεστον διαλῦσαν τὰς χρυσᾶς ἐκείνας προσδοκίας. Χειμὼν αἰφνιδίως ἐπιπεσὼν εἶχε ἀναταράξει τὸν Ἑλλήσποντον καὶ καταστρέψει ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν τὰς μετ' ἀφάντων μόχθων συντεθείσας γεφύρας. Ἡ δὲ ἀγγελία αὕτη κατέστησεν ἔξαλλον ὑπὸ ὀργῆς τὸν βασιλέα· οὐδ' ἤθελε κἂν νὰ φαντασθῇ, ὅτι ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ τι ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἀντιτιθέμενον εἰς τὰ σχέδια αὐτοῦ· πᾶσαν δ' ἀποτυχίαν ἐθεώρει ἄμεσον ἀντίστασιν κατὰ τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἔγκλημα ἄξιον φρικτῆς τιμωρίας. Διὸ τῶν μὲν ἐπιστατησάντων εἰς τὴν ζεῦξιν τῶν γεφυρῶν ἀπεκόπησαν αἱ κεφαλαὶ καὶ αὐτὰ δὲ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως ἔδοξε νὰ τιμωρηθῶσιν ἐπὶ τῇ ἀναιδεῖ ὁρμῇ αὐτῶν. Παράδοξον οἱ Ἕλληνες ἐθρύλλουν ἀκολούθως ὅτι ὁ Ξέρξης διέταξε νὰ μαστιγώσωσι τὸν Ἑλλήσποντον καὶ καταδύσωσιν εἰς τὸ πέλαγος ἁλύσεις πρὸς ἔνδειξιν ὅτι καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἦτο δοῦλος τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ ὑποταχθῇ αὐτοῦ χωσεως οὐ μὴν ἀλλὰ ὡς ὅτι ἐταπεινώθη τοῦ τόπου.

Καλοῦσι δ' ἔτι καὶ σήμερον τὸν ἰσθμὸν οἱ ἐγχώριοι Πρόβλακα (Προαύλακα). Τῆς δ' ἐπιστασίας τῶν ἔργων διευθυντὴς εἶχε κατ' Ἡρόδοτον (VII, 117) ὁ Ἀρταχαίης. Πρβλ. Diels, Hermes τομ. XXII, σ. 424)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

480 π.Χ. Περσών εκστρατεία κατά της Ελλάδος
Ξέρξης αυτός Γέφυρα Δορίσκος Αίνος
Έβρος Στρυμών Ελλήσποντος.

θῶσιν ἀραὶ κατὰ τοῦ ἁλμυροῦ ὕδατος (1).
Έπειτα δε ανετέθη η ανανέωσις των γεφυρών εις άλλους αρχιτέκτονας. Επειδή δε οι κάλοι ους είχον ενώσει από ακτής εις ακτήν είχον υπάρξει, ως έλεγον, τελείως αδύνατοι, συνέπλεξαν αμφότερα τα είδη των σχοινίων τα εκ της παπύρου τα ποιηθέντα υπό των Αιγυπτίων και τα εξυφανθέντα εκ βύβλου υπό των Φοινίκων εργατών.

(1) Η αύξησις της υπερβολής εν τη ελληνική παραδόσει (Ηροδότου VII, 35) από της μαστιγώσεως του Ελλησπόντου μέχρι της υπό σιδήρων διά πυρακτωμένου σιδήρου σημασίας καθιστάνει την όλην διήγησιν λίαν ύποπτον. Ήδη υπό του Grote [A history of Greece εκδ. 1869 Τομ. Δ' σ. 360 Γερμ. μετάφρ. [εκδ. β. Τομ. Γ σ. 15] εφαρμόζονται αναλογίαι εξηγούσαι κυρίως μόνον την γένεσιν τοιούτων διηγήσεων, αλλά δεν χρησιμεύουσιν εις διάκρισιν της αληθείας αυτών. Οι Έλληνες, αεί θεωρούντες ήδη αυτήν την ζεύξιν της μεγάλης καθ' εαυτήν ως δύσκολον, ηδύναντο ευκόλως να επινοήσωσι διά της φαντασίας αυτών έτι μάλλον την εις τα αυθάδη μέτρα αυτών ανυψωθείσαν δεσποτικήν βίαν ην επεβλήθησαν εις την φύσιν. Πρβλ. K. Otfr. Müller Kleine deutsche Schriften Τομ. Β' σ. 77. [Ο Spiegel Eranische Altertumskunde Τομ. Β' σ. 391, σημ. 1 θεωρεί ούν μεν την σιδήρων σημω-

480 π.Χ. Περσῶν ἐκστρατεία κατά τῆς Ἑλλάδος
Θράκη Ἀκτή Προποντίς Δορίσκος Αἶνος.
Ἕβρος Στρυμών Ἑλλήσποντος.

Διά δέ μεγάλων ξυλίνων μηχανημάτων [καλουμένων ὅπλων ὑπό τοῦ Ἡροδότου], συνέδεσαν καί ἀμφοτέρας τάς ἀκτάς κατέτειναν τούς κάλως ἄνωθεν τῶν πλοίων, ἅτινα στηριζόμενα ὑπό ἀγκυρῶν στερεῶν, ἦσαν συνδεδεμένα καί ἀπετέλουν διπλῆν γραμμήν. Καί ἡ μέν ἑτέρα αὐτῶν ἔκειτο πρός τήν Προποντίδα καί συνίστατο ἐκ πλοίων τριακοσίων ἑξήκοντα, ἡ δ᾽ ἑτέρα, ἡ πρός δυσμάς κειμένη, ἐκ πλοίων τριακοσίων δέκα τεσσάρων. Ὑπεράνω δέ τῶν πλοίων ἔστρωσαν ἰκρία σανίδων, ἅτινα μετεβλήθησαν οὕτως εἰς γεωφόρον, ἐπιχωσθέντος χώματος ὅπερ ἐπιεσθέν. Ἔπειτα δέ ὠρθώθησαν ἀμφοτέρωθεν τῆς ὁδοῦ ξύλινοι φραγμοί, ἵνα μή φοβῶνται τά ὑποζύγια καί οἱ ἵπποι ὑπερορῶντες τήν θάλασσαν καί τήν διάβασιν. Εἶχον δ᾽ αἱ γέφυραι καί διάκοψιν οὕτως, ὥστε νά ἦναι δυνατή δι᾽ αὐτῶν διάβασις μικροτέρων τουλάχιστον πλοίων. Ἦτο δέ τοῦτο τόσῳ μᾶλλον ἀναγκαῖον καθ᾽ ὅσον ὑπῆρχεν ἡ πρόθεσις νά διατηρηθῶσιν αἱ γέφυραι ἐν ἐνεργείᾳ ἐπί μακρόν (*).

ρίαν παράδοξα [illegible] καί ἀναλογίαν τῆς διαπορθμεύσεως τόν στρατόν [illegible] τῶν δούλων, περί δέ τῆς μαστιγώσεως φροντίς ὑπό τινος ἀκριβοῦς διασώζει εἰς ἡμᾶς ἡ παράδοσις γνώσις ἀμφιβάλλει τάς ἱεράς ~~ταύτας~~ ἐγρήγορσιν τῶν μάγων, φέροντας τήν ῥάβδον αὐτῶν εἰς κατάραν τό ἑλληνικόν. Ἴδε καί Wecklein Über die Tradition der Perserkriege σ. 19. κ.ἑ. Hauvette Hérodote σ. 298.

480 π.Χ. Τρίτη εκστρατεία κατά της Ελλάδος

Ζευκτή ακτή Προποντίδα Δορίσκος Αίνος

Έβρος Θρακών Ελλήσποντος.

(1). Ούτω το γιγάντειον έργον κατωρθώθη το δεύτερον ήδη ασφαλέστερον και διαρκέστερον ή το πρώτον. Αλλά πριν ή ο μέγας βασιλεύς καταλίπη την Ασίαν, επέτρεψε διασκεδάσεις, εξ αίς παρ' ουδενός θνητού ηδύνατο να κινδυνεύσωσιν αι Αθήναι. Κεραυνοί μεν εξέσπασαν από της Ίδης, εν ω η στρατιά διήρχετο διά της Τρωϊκής χώρας, του δε Σκαμάνδρου εξήντλησε το ρείθρον· τούθ' όπερ ήτο [illegible] και κακόν προμήνυμα της λειψυδρίας εξ ης έμελλε να ταλαιπωρηθή ο στρατός εν χώραις ανύδροις. Τέλος δ' έφθασαν εις τον Ελλήσποντον, και συγχρόνως είδον τον στόλον προσορμίζοντα εκ της Ιωνίας ως παρέπλεε διά των ιδίων αυτού τον πορθμόν. Και πρώτον μεν ο Ξέρξης παρεκάθητο εν Αβύδω από προεξέδρας λίθου λευκού, κατασκευασθείσης επίτηδες και [illegible] εις το θέαμα αμίλλης και ψευδούς μάχης των πλοίων, έπειτα δ' εξέπεμψεν οπίσω τον θείον Αρτάβανον, ον κατέστησε διοικητήν του οίκου αυτού και κυβερνήτην του βασιλείου, και ήρξατο η πορεία δι' ης εν επτά ημέραις διεβιβάσθησαν οι λαοί της Ασίας εις την Ευρώπην. Ο δε στόλος κατέπλευσε τον Ελλήσποντον και συνηνώθη μετά της πεζικής στρατιάς παρά τον Δορίσκον εν τη ευρεία κοιλάδι του Έβρου, ένθα ήκειτο

(1). Ο χρόνος καθ' ον έγινεν η ζεύξις της γεφύρας είναι (παρά την φανεράν περιγραφήν του Ηροδότου VII 36) αμφισβητήσιμος. [Διά μακρών πραγματεύεται τα κατά την γέφυραν του Ελλησπόντου ο Hauvette εν σ. 293 κ.ε.]

480 π.Χ. Περσῶν ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἑλλάδος
Θρακικὴ ἀκτή. Προποντίς. Δορίσκος. Ἄθως.
Ἕβρος Στρυμὼν Ἑλλήσποντος.

τεῖχος μετὰ περσικῆς φρουρᾶς. Ἐκεῖ δ' ἐν τοῖς εὐρόροις τῆς χωρῶν τῶν ἐπαρχιάρχῃ ἐπῆλθεν εἰς τὸν Ξέρξην ἡ ὄρεξις νὰ ἐπιδείξῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν, λαμβάνων καὶ αὐτὸς ἔννοιαν αὐτῆς. Καὶ τὰ μὲν πλοῖα ἀπεσύρθησαν εἰς τὴν ξηράν, ἐνεχειρίσθη δὲ ἀρίθμησις τῆς ὅλης στρατιᾶς. Ἔπειτα στρατός τε καὶ στόλος προεχώρησαν ὁμοῦ μέχρι τοῦ ὄρους Ἄθω. Καὶ τὰ μὲν πλοῖα διαπεραιώθησαν βραδέως ἐρέσσοντα διὰ τοῦ πορθμοῦ, καὶ περιέπλευσαν ἔπειτα τὰς δύο ἄλλας χερσονησοειδεῖς γλώσσας τῆς Χαλκιδικῆς· ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ἐπορεύθη καθ' εὐθεῖαν διὰ τῶν ῥάχεων τῆς Χαλκιδικῆς πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Ἐν τῇ γωνίᾳ δὲ αὐτῆς συνηντήθησαν τὰ δύο τμήματα τῆς στρατιᾶς. Ἤδη εἶχον διαβῆ τὸ κινδυνωδέστατον μέρος τῆς ὁδοῦ χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἐχθρικὴ ἐπιδρομὴ παρὰ τῶν ὀρεινῶν ~~φύλων~~ λαῶν. Τὰς δὲ παμμεγίστας δαπάνας τῆς συντηρήσεως τῆς στρατιᾶς εἶχον ἑκουσίως ἀναλάβει αἱ παράλιοι πόλεις. ἐν δὲ τοῖς ἀπομεμονωμένοις τόποις ἔνθα κατεσκήνουν ηὕρισκον παρασκευασμένα σιτία καὶ ἄλευρα, σφακτὰ κτήνη καὶ πτηνά, καταλύματα καὶ σκηνάς. Τέλος δὲ ἡ μὲν ἠπειρωτικὴ στρατιὰ ἐνισχύθη διὰ τῆς προσχωρήσεως τῶν Παιόνων καὶ τῶν Θρακῶν, ὁ δὲ στόλος διὰ πλοίων τῶν παραλίων πόλεων τῆς Θράκης συμπαρακολουθησάντων.